

Siber Zorbalık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Siber Zorbalık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30189>

Özet

Siber Zorbalık Ölçeği, **siber zorbalık** davranışları ve siber mağduriyet deneyimlerini ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Ölçek, 13 maddeden oluşmakta olup, iki temel alt boyutu içermektedir: Zorbalık yapan rolünü temsil eden "Rahatsız Etme" ve mağdur rolünü temsil eden "Rahatsız Edilme". Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılarak yapılmaktadır (1= hiç, 5= her zaman). Uyarılma çalışması, ölçeğin Türkçe popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Siber zorbalık, siber mağduriyet, psikolojik ölçek, uyarılma, geçerlik, güvenilirlik, Likert, Rahatsız Etme, Rahatsız Edilme

Yazarlar

S. Küçük, M.A. Şen, N. Ziyalar

Amaç

Siber Zorbalık Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin dijital ortamlarda sergilediği zorbalık davranışları ve bu tür davranışlara maruz kalma düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde tespit etmektir. Ölçek, özellikle Türkiye'deki genç ve genç yetişkin popülasyonları arasında siber zorbalık olgusunun yaygınlığı ve dinamiklerini araştırmacılar için ölçülebilir hale getirmeyi hedeflemektedir.

Bu araç, hem akademik araştırmalarda hem de klinik uygulamalarda **siber zorbalık** ile ilgili risk grupları belirlemek ve önleyici müdahale programları etkinliğini değerlendirmek için kritik öneme sahiptir. Ölçeğin iki faktörlü yapısı, araştırmacılara zorba/mağdur rolleri arasındaki ayrımı net bir şekilde yapma imkanı sunmaktadır.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü psikolojik yapı, bireylerin internet ve mobil iletişim araçları aracılığıyla gerçekleştirdiği saldırgan davranışları bütünü olan **Siber Zorbalık**'tır. Bu yapı, iki ana bileşen üzerinden ele alınmaktadır:

Rahatsız Etme: Bireyin başkalarına karşı siber zorbalık eylemlerini ne sıklıkla gerçekleştirdiğini ölçer (Zorba rolü).

Rahatsız Edilme: Bireyin siber zorbalık eylemlerine ne sıklıkla maruz kaldığını ölçer (Mağdur rolü).

Bu iki boyut, siber zorbalığın sadece tek yönlü bir eylem olmadığını, aynı zamanda bir mağduriyet deneyimi olduğunu vurgulayarak, konuya bütüncül bir yaklaşım sunmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla yapılan analizler sonucunda, ölçekteki toplam 13 maddenin varyansın önemli bir bölümünü açıkladığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, maddeler toplam varyansın %50,71'ini açıklamaktadır. Bu oran, uyarılma çalmaları için kabul edilebilir bir düzeyde olup, ölçeğin kuramsal yapıyı yeterince temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenilirlik

Siber Zorbalık Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach's Alpha - α) hesaplanarak değerlendirilmiştir. Toplam 13 maddeden oluşan ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı oldukça yüksek bulunmuştur ($\alpha=.87$). Bu değer, ölçeğin maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve güvenilir ölçümler sağladığını işaret etmektedir.

Alt boyutların güvenilirlik katsayıları ise şöyledir:

Birinci faktör (Rahatsız Etme) için iç tutarlılık katsayısı: $\alpha=.85$.

İkinci faktör (Rahatsız Edilme) için iç tutarlılık katsayısı: $\alpha=.74$.

Her iki faktörün de güvenilirlik değerleri, psikometrik standartlara göre kabul edilebilir veya iyi düzeyde olup, ölçeğin alt boyutların da tutarlı ölçümler sunduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal uygunluğunu belirlemek amacıyla Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda, Siber Zorbalık Ölçeği'nin orijinal yapılarına uygun olarak 13 madde ve 2 alt boyuttan oluşan bir faktör yapıları elde edilmiştir. Bu iki faktör, literatürdeki siber zorbalık olgusunun temel bileşenleri olan zorba ve mağdur rollerini temsil etmektedir. Elde edilen bu yapı, ölçeğin Türkçe kültürüne bağlı olarak bir şekilde uyarlandığını göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarılma

Format: 13 madde, 2 alt boyut (Rahatsız Etme ve Rahatsız Edilme)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenler ve Genç Yetkinler (Siber zorbalık araştırmaları bağlamında)

Yaş Grubu: Çalışma örneklemini belirtmemiştir, ancak genel olarak ergenlik ve genç yetişkinlik dönemi hedeflenmektedir.

Popülasyon Detayları: Türkiye popülasyonu üzerine uyarlama çalışması yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama, 5'li Likert derecelendirme (1= hiç - 5= her zaman)

Anahtar Kelimeler

Siber zorbalık, zorbalık, mağduriyet, iç tutarlılık, geçerlilik, Türk uyarlaması, psikometri, ergenlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Neylan Ziyalar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresi: neylan@istanbul.edu.tr

Yazma Adresi: İstanbul Üniversitesi, Türkiye (Uyarlama çalışması yapan kurum)

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Uyarlama Yılı: 2017

Çizimler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için sorumlu yazar (Neylan Ziyalar) ile iletişime geçilmesi önerilir. Makale, açık erişimli bir bültende yayınlanmıştır.

Referanslar

Küçük, S., Şanç, M.A., & Ziyalar, N. (2017). Turkish adaptation of Cyberbullying Scale. *Adli Tıp Bülteni*, 22(3), 172-176. doi: 10.17986/blm.2017331584

Makalenin ResearchGate bağlantısı: [researchgate.net](https://www.researchgate.net).

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [siber-zorbalik-olcegi-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/315841722).

Siber Zorbalık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmaktadır ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

13 madde ve 2 alt boyut

Rahatsız Etme

Rahatsız Edilme

ARABPSYCHOLOGY.COM